

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının Millet Meclisince maddeleri kabul edilip, tümü reddolunan metni ve Cumhuriyet Senatosu İçişleri ve Anayasa ve Adalet komisyonlarından 5'er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi : 1/520; C. Senatosu : 1/146)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 694'e 1 nci ek)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 4277

22 . 1 . 1973

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 11 . 1 . 1973 tarihli 38 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek maddeleri kabul edilip, tümü işari oyla reddolunan, 171 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

Sabit Osman Avcı
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 23 . 8 . 1971 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 2 . 10 . 1972; 4, 5, 8, 10, 11 , 1 , 1973 tarihli 140, 33, 34, 35, 37 ve 38 nci birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek reddolunmuştur. (Millet Meclisi S. Sayısı : 694)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/146
Karar No. : 2

25 . 1 . 1973

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 11 Ocak 1973 tarihli 38 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek maddeleri kabul edilip, tümü işari oyla reddolunan, 171 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 23 Ocak 1973 tarihli ve 4277 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Cumhuriyet Senatosunun 23 Ocak 1973 tarihli 20 nci Birleşiminde, İçişleri ile Anayasa ve Adalet komisyonlarından beşer üyenin katılması suretiyle kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuzun 25 Ocak 1973 tarihli Birleşiminde ilgili Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, 10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Toplantı ve gösteri yürüyüşleri hürriyeti hakkındaki Kanunda, 8 yıllık uygulama gerçekleri gözetilerek değişiklik yapılmasını ve bu kanuna günümüzün ihtiyaçlarına uygun bir hüviyet kazandırılmasını öngörmektedir.

7 Temmuz 1961 tarihli ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, «Toplantı hak ve hürriyetlerini» düzenleyen 28 nci maddesinin birinci fıkrası,

«Herkes önceden izin almaksızın silâhsız ve saldırsız toplanma veya gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir.» hükmünü ihtiva etmekte ve aynı maddenin ikinci fıkrası da, «Bu hak, ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlanabilir.» hükmünü getirerek bu hakkın ancak kamu düzenini korumak maksadıyla ve kanunla sınırlanabileceğini emretmektedir.

Arz edilen Anayasa hükmü muvacehesinde de işbu tasarıya esas, 10 Şubat 1963 tarihli ve 171 sayılı Kanun konulmuştur.

Tasarının gerekçesinde ifade edildiği üzere, 171 sayılı Kanun 8 yılı aşan uygulama devresinde müspet tesirler icra etmekle beraber birtakım boşluk ve aksaklıkları da ihtiva ettiği gerçeğini ortaya koymuş ve işbu tasarının getirilmesi zorunluğuyduyluştur.

Yakın geçmişte bütün uygulama biçimleri ile ortaya konulan ve günümüzde dahi sürdürülmek istenen, - kamu düzenine karşı girişilmiş eylemlerin - çeşitli uygulama şekilleri değerlendirilerek, Birinci Erim Hükümeti tarafından 20 Ağustos 1971 tarihinde işbu tasarı Yüce Türkiye Büyük Millet Meclisine arz edilmiştir.

Gerçekten, yakın geçmişte - kamu düzeninin - mâruz kaldığı ve çeşitli biçimlerde yürütülen eylemler karşısında bunların uygulama şekilleri gözetilerek, toplantı ve gösteri yürüyüşleri hürriyetinin düzenlenmesine ilişkin Kanunun ele alınması zorunlu bir nitelik taşıdığı cihetle işbu tasarı Millet Meclisi tarafından da benimsenmiş ve Anayasanın temel ilkeleri gözetilmek suretiyle ihtiyaçlara en uygun düzenleme öngörülmüştür.

Bir oylama sonucu, - ret - kararı ile Cumhuriyet Senatosuna gönderilen tasarı, Yüce Millet Meclisinin - Anayasa çizgisinde - ve - böyle olumlu - mesaisi sonucunda tedvin edilen bir metne sahibolmuştur.

Komisionumuz, 25 Ocak 1973 tarihli Birleşiminde üye tamsayısının tümü hazır bulunduğu halde sürdürdüğü görüşmelerinde, - kamu düzeninin korunabilmesini - ve - böylece normal demokratik düzene geçişi sağlayıcı - mahiyetini gözeterek, tasarımı benimsenmiş ve maddelere geçilmesini karar altına almıştır. (Üyelerden Sayın Mehmet Ali Pestilci bu oylamada hazır bulunmuş fakat oy vermemiş ve Sayın Sezai O'Kan ise oylamada bulunamamıştır.)

Tasarının gerekçesinde de ifade edildiği üzere, - kamu düzeni -, Anayasa Mahkemesinin kararlarında, «Toplumun huzur ve sükûnunun sağlanması ve Devletin ve Devlet teşkilâtının korunmasını hedef kabul ettiği tüm konular ve bir başka deyişle, toplumun her sahadaki düzeninin temelini teşkil eden kuralların tümüdür.» Türk Hukuk Lügatının yaptığı tanımlamaya göre ise, «Bir memlekette âme hizmetlerinin iyi yapılmasını, Devletin güvenliği ve huzurunu ve fertler arasındaki huzuru ve ahlâk kurallarına uygunluğu temine yarayan kuralların tümüdür.»

Her iki tanımlamada da, belirtilen kural ve kaidelerin ve dolayısıyla toplum düzeninin bozulmaması için kişi hürriyetlerinde gerekli sınırlamaların yapılabilmesi caiz görülmektedir.

Esasen hürriyetlerin var olabilmeleri ve kişi yönünden pratik bir değer ifade edebilmeleri için, - sınırlarının belirtilmesi -, - kullanılma yollarının gösterilmesi - ve - birtakım kayıtlar ile gerçeğelenmesi - yani, bir başka ifade ile düzenlenmeleri gereklidir.

Fertlerin sahiboldukları hak ve hürriyetlerin kullanılması sırasında - kamu düzeni - ile çatışmaya en müsaidesinin, - toplantı ve gösteri yürüyüşleri hürriyeti - olduğu genellikle kabul edilen bir husustur.

Tasarıya esas, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanun da, Anayasanın 11 nci maddesinde yer alan ilkeler korunmak suretiyle ve yine Anayasanın 28 nci maddesi uyarınca 1963 senesinde konulmuştur.

Milletçe çok yakın bir geçmişte yaşanan acı hakikatler ve hattâ günümüzde dahi sürdürülmek istenen, - Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğüne - ve - kamu düzenine - karşı girişilen eylemler nedeniyle söz konusu hak ve hürriyeti düzenleyen kanunun - aksayan yönlerinin telâfisi - ve - yararlanılan boşlukların kapatılması - Anayasanın 11 nci maddesinde ifadesini bulan «Temel

hak ve hürriyetlerin özü ve sınırlanması ve kötüye kullanılmaması» âmir hüküm muvacehesinde zorunlu bir sonuç olarak kabul edilmek gerekir.

Zira, söz konusu olan - Devletin ülkesi ve millet ile bütünlüğü - Cumhuriyet -, - millî güvenlik - ve - kamu düzeni -'dir.

Demokratik siyasî rejimlerle yönetilen ülkeler mevzuatında da - kamu düzeni - ile - toplantı ve gösteri yürüyüşü hak ve hürriyetinin karşı karşıya bulunduğu hallerde, idarî ve siyasî mercilere geniş yetkiler tanıdığı görülmektedir ki, Anayasamızın hazırlanışında yararlanılan ülkeler hukukî mevzuatları bunun müşahhas misalini teşkil eder.

Tasarı, arz edilen gerekçelerle yukarıda da belirtildiği gibi Komisyonumuzca da benimsenmiş ve bir üye tarafından verilen önerge kabul edilerek tasarının, Millet Meclisindeki uygulamaya uygun olarak, Millet Meclisinde görüşülen metin Komisyon müzakerelerine esas alınmış ve Yüce Millet Meclisinin tasarı üzerindeki - olum'u - çalışmalarını değerlendirilmiş ve Komisyonumuz metni böylece tanzim ve kabul etmiştir.

Böyle tanzim ve kabul olunan metin, yürürlükteki düzenlemeye kıyasla, uygulama gerekçeleri gözetilerek :

- a) İdare heyeti üyelerinin bâzı niteliklere sahip bulunmaları gereğini,
- b) İdare heyeti üyelerinin cezaî sorumluluk altında bulunmaları gereğini,

c) İdarî mercilere, - eksikliklerin mevcudiyeti - takdirinde - erteleme - imkânının sağlanması gereğini, getirmekte olup, demokratik siyasî rejimlerle yönetilen batı ülkelerinin ilgili mevzuatını tekrarlamakta ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin temel ilkelerini korumaktadır.

İngiltere'de; kamu düzenini bozabileceğinden korkulan bir toplantıya engel olmak polis âmirinin yetkisi içindedir.

Ayrıca, yapılacak bir yürüyüşün kamu düzenini bozacak nitelikte olduğunun anlaşılması halinde, bu yürüyüşe belli bir yön tayin edileceği, bu tedbirin yeterli olmaması halinde ise en büyük mülkiye âmirince Londra dışında mahallî meclis'en, Londra içindeki yürüyüşler için de İçişleri Bakanlığından, yürüyüşün yasaklanması veya en az üç ay yapılmaması için karar alınmasının istenebileceği kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, 6366 sayılı Kanunla onaylanan ve dolayısıyla Devletimizin halen bağlı bulunduğu, «İnsan Haklarını ve Anahürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin» 11 nci maddesinde toplantılara katılmak hakkı ve bu hakkın kullanılmasının nasıl düzenlenebileceği de hükme bağlanmıştır. Söz konusu maddede aynen :

«1. Her şahıs asayişî ihlâl etmeyen toplantılara katılmak ve başkalarıyla birlikte sendikalar tesis etmek ve kendi menfaatlerini korumak üzere dernek kurmak hakkını haizdir.

2. Bu hakların kullanılması, demokratik bir toplulukta, zarurî tedbirler mahiyetinde olarak millî güvenliğin, âmme emniyetinin, nizamı muhafazasının, suçun önlenmesinin, sağlığın veya ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması için ve anca kanunla tahdide tabi tutulabilir.

Bu madde, bu hakların kullanılmasında idare, silâhlı kuvvetler veya zabıta mensuplarının muhik tahditler koymasına mani değildir.» denilmektedir.

1961 Anayasamızda temel hak ve hürriyetlere çeşitli maddelerinde yer vermiş ve bunların kanunla sınırlanabileceğini belirtmekle beraber, kanun koyucuya hak ve hürriyetlerin düzenlenmesinde, «Kamu düzeni», «Millî güvenlik», «Kamu yararı», «Genel ahlâk» gibi bâzı kıstaslar da göstermiş; ayrıca temel hak ve hürriyetler alanında Anayasamızın 11 nci maddesiyle bir de genel prensiplere de yer vermiştir.

Buna göre, kamu düzeninin korunması için, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı üzerinde kanunla yapılacak sınırlamalarda, bu hakkın özünün tahrîbedilmemesi esas olacaktır.

11 nci maddenin Temsilciler Meclisinde görüşülmesi sırasında, bu maddede geçen «Hak ve hürriyetin özü» deyiminden maksadın ne olduğu, bu «öz» iyi tarif ve tavsif edilmese, devamlı ihtilâflara yol açılacağı ileri sürülmüş. Anayasa Komisyonu sözcüsü de buna cevaben :

«Hak ve hürriyetin özü deyiminin tek bir tarifini yapmanın imkânsız olduğu, bu «öz»ün her hürriyet ve her temel hak için ayrı ayrı olacağı; belli bir hürriyetin özünün belli bir sınırlama sonunda yok edildiğinin, mahkemeler, efkârı umumiye yani o memleketin hukuk anlayış ve zihniyetiyle tespit edilebileceğini ve nihayet Anayasa Mahkemesince buna şekil verileceğini» ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesi; Anayasa Nizamını, Milli Güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 5 . 3 . 1962 gün ve 38 sayılı Kanununun 1/B maddesinin Anyasaya aykırılığı iddiasının görüşülmesi sırasında; «Hak ve hürriyetin özüne dokunulma» hususunu :

«Bir hak ve hürriyetin, gayesine uygun şekilde kullanılmasını son derece zorlaştıran veya onu kullanılmaz duruma düşüren kayıtlara tabi tutulması halinde, o hak ve hürriyetin özüne dokunulmuş olmasının söz konusu edilebileceğini» belirtmiştir.

Anayasa Mahkemesince aynı kararda, kanunlarla konulan ve toplum hayatının zarardan korunmasını ve güvenliğinin sağlanmasını hedef tutan kayıtlamaların, hak ve hürriyetin özüne dokunacak nitelikte sınırlamalar olarak sayılmaması gerektiği de ifade edilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 171 sayılı Kanununun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasında «Tertip Heyeti, toplantısından önce kendi arasından veya dışarıdan en az üç kişilik bir Yönetim Kurulu teşkil eder ve Hükümet komiserine bildirir» denilmektedir.

Buna göre, Tertip Heyetince toplantıdan hemen önce Yönetim Kurulu üyelerinin isimleri Hükümet komiserine bildirilmekle kanun hükmü yerine gelmiş olmaktadır.

Diğer yandan, kanunun 7 nci maddesinde, Düzenleme Kurulundan en az üç kişinin 4 gün önce beyanname vermesi ve bunların medenî hakları kullanma yetkisini haiz kimselerden olması şartı vardır. Bu şartın elbetteki Yönetim Kurulu üyeleri için de vârit olması gerekmektedir.

Ayrıca, 171 sayılı Kanunla kendisine önemli görev ve yetkiler verilen ve bu tasarı ile de cezaî sorumluluğu kabul edilen Yönetim Kurulu üyelerinin, ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında Kanun» hükümlerine muhalefetten mahkûm olmamış kişilerden teşkil edilmesi de; gerek toplantının sükûn ve düzeninin ve gerekse beyanname yazılı maksat dışına çıkılmamasının sağlanması yönünde, toplantıdan önce ve toplantı sırasında alınacak tedbirlerin daha yeterli bulunmasını temin edici bir husus olarak görülmüştür.

Böylece Düzenleme Kurulu Yönetim Kuruluna fıkra da sayılan şartları taşıyan kişilerden teşkil etmesi bakımından bir görev verilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan Yönetim Kurulu üyelerinin kimliklerinin, toplantıdan önce idare tarafından bilinmesinde de çeşitli faydalar bulunabilir.

Bu itibarla ve sözü edilen amaçları karşılamak üzere, Yönetim Kurulunun teşkili hususu kanunun 8 nci maddesinden çıkarılarak 7 nci maddeye bu maddenin (c) bendinden sonra gelmek üzere - Tertip Heyetince verilecek bu beyannameye, bu kurul içinden veya dışından; medenî hakları kullanma yetkisini haiz olan ve ayrıca ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında Kanun» hükümlerine muhalefetten kesin hüküm giymemiş kişilerden teşkil edilen en az üç kişilik Yönetim Kurulu üyelerinin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belge de eklenir» şeklinde bir fıkra ile alınmış bulunmaktadır.

Ayrıca, bu tasarı ile, Yönetim Kurulu üyelerinin cezaî sorumluluğu esasî öngörüldüğü için, bu üyelerin isimlerini bildirir belgede, görevi kabul etmiş olan üyelerin imzalarının da bulunmasına lüzum görülmüştür.

Madde 2. — 171 sayılı Kanununun 8 nci madde başlığı «Yönetim Kurulu teşkili ve görevleri» olup, maddenin ilk fıkrasında Yönetim Kurulunun teşkil tarzı gösterilmiş bulunmaktadır.

Tasarının 1 neî maddesiyle izah edildiği şekle, Yönetim Kurulunun teşkili hususu 7 neî maddede bir fıkra halinde alınmış olduğu ve ayrıca 8 neî maddeye ilâve edilen bir fıkra ile, Yönetim Kurulu üyelerinin sorumluluklarının toplantı sona erinceye kadar devam edeceği belirtildiği için, kanunun 8 neî maddesi başlığı «Yönetim Kurulunun görevleri ve sorumluluğu» olarak değiştirilmekte ve maddenin ilk cümlesi çıkarılarak, ilk cümleden sonraki «Bu kurul», «Yönetim Kurulu» olmaktadır.

Ayrıca, 171 sayılı Kanunun 8 neî maddesinin 1 neî fıkrasında belirtilen şartların tahakkuku halinde, Yönetim Kurulunun toplantının dağıtılmasını Hükümet komiserinden isteyeceği hükme bağlanmış olmakla beraber, bu istemin kurul üyelerinin tamamı tarafından yapılacağı veya üyelerinin bir veya birkaçı tarafından yapılmasının da yeterli sayılıp sayılmayacağı hususları belirli bulunmamaktadır.

Kanunun 8 neî maddesinin son fıkrası, Yönetim Kurulu veya düzenleme Kurulu üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır» şeklindedir.

Bu fıkraya göre yalnız Düzenleme Kurulundan üç kişi toplantı yerinde bulunmuş olsa, o toplantı yapılabilecektir.

Halbuki kanun, Yönetim Kuruluna önemli görev, yetki ve sorumluluk tanımış bulunmaktadır. Bu itibarla, fıkradaki «veya Tertip Heyeti» kelimeleri çıkarılmıştır.

Madde 3. — Hükümet komiserine, toplantının safahatını imkân nispetinde teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit ettirebilme yetkisi verilmek suretiyle bir toplantı veya gösteri yürüyüşü sırasında vukubulan, kanuna aykırı fiil ve hareketlerden doğan suçluluğu tespit için mahkemelere de itibar edilecek sağlam delillerin sağlanması gayesi güdülmektedir.

Madde 4. — 171 sayılı Kanunun 10 neî maddesiyle toplantının sadece Tertip Heyeti tarafından geri bırakılabilme hali hükme bağlanmıştır.

Bu tasarı ile değiştirilen 10 neî maddenin ilk, fıkrasıyla ise kamu düzenini bozucu sonuçlar doğmacağının anlaşılması halinde, toplantı veya gösteri yürüyüşünün İçişleri Bakanı tarafından belli bir müddet için ertelenmesi yetkisiyle, bunun kullanılış usulü düzenlenmiştir.

Anayasamızın 28 neî maddesinin ilk fıkrasında, «Herkes önceden izin alınksızın silâhsız ve saldımsız toplanma veya gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir.» denilmekte ve ikinci fıkrasında ise, bu hakkın ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlanabileceği esas yer almış bulunmaktadır.

Kamu düzeni deyiminin anlamı ve kamu düzeni ile temel hak ve hürriyetlerin aralarındaki bağ; demokratik sistemi benimsemiş Batı ülkelerinde, kamu düzeninin korunması hususunda idarî ve siyasî makamların tamamen yetkiler ve nihayet Anayasamızın 11 neî maddesinde de belirtildiği üzere, bu temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunulmazsızın, bunlar üzerinde yapılacak sınırlamalar hakkında; genel gerekçede açıklamalarda bulunulmuştur.

Halbuki 171 sayılı Kanun, kamu düzeninin korunması amacıyla de olsa idarî ve siyasî makamlara toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyetinin kullanılışı üzerinde hiçbir yetki tanımamıştır.

Bu yetkisizlik bir yerde kamu düzeninin hürriyete feda edilmesi gibi bir sonuç da doğurabilir.

Bütün bunlara göre, yapılacak toplantının kamu düzenini bozucu sonuçlar doğuracağının anlaşılması halinde ve ilgili valiliğin gerekeceği teklifi üzerine İçişleri Bakanı tarafından toplantının 30 güne kadar ertelenmesine karar verilebileceğini öngören bu fıkra toplantı veya gösteri yürüyüşünün tamamen yasaklanması değil, sadece Anayasamızın 28 neî maddesi ikinci fıkrasında belirtilen «Kamu düzeninin korunması» amacıyla getirilen bir sınırlama veya başka bir deyimle, bu hakkın kullanılmasının düzenlenmesiyle ilgili bir yetki tanınması sonucunu doğurmakta ve ayrıca, Anayasamızın 11 neî maddesinde belirtilen «Hakkın ve hürriyetin özüne dokunulma» hususu da söz konusu olmamaktadır.

Diğer taraftan toplantı veya gösteri yürüyüşünün başlamak üzere olduğu bir sırada, erteleme kararının tebliğinin doğuracağı çeşitli sakıncalar nazara alınarak, bu kararın toplantının yapılacağı saatten en az 12 saat önce Tertip Heyetine yazı ile bildirilmesi mecburiyeti konulmuştur.

Maddenin ilk fıkrasında ayrıca erteleme kararının 30 günden az verilmesi halinde, bu sürenin 30 günü aşmayacak şekilde ve aynı usule tabi tutularak uzatılabileceği de hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, ise, geri bırakılma müddetinin hitamında toplantının başlama zamanının tayininde meydana gelebilecek tereddütlerin giderilebilmesi temin edilmiştir.

Üçüncü fıkrada da, 171 sayılı Kanunun 10 ncu maddesinde hükme bağlanan, Tertip Heyeti tarafından toplantının geri bırakılması hali maddenin tasarıyla değiştirilen şekline uygun olarak düzenlenmiştir.

Madde 5. — 171 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin ilk fıkrasındaki, «Yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takibolunacak yol ve dağılma yeri» ve aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, «Mahallin en büyük mülkiye âmirince lüzum ve zaruret görüldüğü takdirde, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikametlerin tespiti»; hususları uygulamada yanlış anımlara sebebiyet verdiği için sözü edilen iki fıkraya, bu fıkralar hükümlerinin kanunun 4 ncu maddesi gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere aid olduğunu gösteren ilâveler yapılmak suretiyle, mezkûr iki fıkraya açıklık kazandırılmıştır.

Diğer taraftan kanunun 11 nci maddesi «Genel yollar» diye başlamakta ve bu deyim içine şehir ve kasaba dâhilindeki ve haricindeki yollar girmekte ise de, maddenin devamında yürüyüşlerin 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabi olduğunun belirtilmesi ve kanunun 4 ncu maddesinin de şehir ve kasabalardaki yürüyüşlerin yapılabileceği yerleri göstermesi itibarıyla duruma açıklık verilmek üzere, şehir ve kasaba dışında yapılacak yürüyüşlerin tabi olduğu esaslar ayrı bir fıkra halinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

Madde 6. — 4 ncu madde ile, 171 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin ilk iki fıkrasında yapılan değişiklik ile, bu maddeye şehir ve kasaba dışındaki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşlerin tabi olacağı esasları belirten bir fıkranın eklenmesi nedeniyle, bu maddede belirtilen yerler dışında yapılacak toplantı veya gösteri yürüyüşünün de kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlerden olduğunu belirtmek için, 171 sayılı Kanunun 13 ncu maddesinin (c) bendi değiştirilmiş bulunmaktadır.

Madde 7. — Bu tasarıda, 171 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenen bir fıkra ile, tertip heyetine, idare heyetini bu fıkrada gösterilen şartları haiz kişilerden teşkil etmesi görevi verildiği için, Yönetim Kuruluna bu istenilen niteliği taşımayan kişi veya kişilerin bulundurulmasının, tertip heyetini sorumlu kılması esas kabul edilmiştir.

Aneak, 4 gün önce verilen beyannameye eklenen belgede kimlikleri yazılı idare heyeti üyelerinin sözü edilen fıkrada gösterilen şartları taşıyıp taşımadığı hususunun, toplantıdan önce idarece tespitinin güçlüğü de nazara alınarak, 18 nci maddeye bu tasarı ile ilâve edilen ilk fıkra ile, Yönetim Kurulu üyelerinin kanunî şartları haiz bulunmadıklarının toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından sonra tespit edilmiş olması halinde Tertip Heyeti üyeleri hakkında uygulanacak ceza hükümleri düzenlenmiştir.

Aneak, 171 sayılı Kanunun 8 nci maddesiyle, Yönetim Kuruluna toplantının sükûn ve düzenini, beyannameye yazılı maksat dışına çıkarılmamasını sağlamak ve bunun için gerekli tedbirleri almak, icabında zabitanın yardımını isteyerek bunu temin etmek ve gerek sükûn ve düzenin sağlanmasını ve gerekse beyannameye yazılı maksat dışına çıkarılmamasını yukardaki tedbirlere rağmen sağlayamazsa, toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden istemek gibi önemli görev ve yetkiler verilmiş bulunmaktadır.

Sayılan görevlerin yapılması veya yetkilerin kullanılmaması halinde, Yönetim Kuruluna herhangi bir sorumluluk tevcih edilmediği takdirde beklenen fayda gerektiği ölçüde sağlanamayacak, etki ve anlamı azalacaktır. Esasen uygulamada bunun mahzurları da görülmüştür.

Bu itibarla 18 nci maddeye bu tasarı ile eklenen ikinci fıkra ile, Yönetim Kurulu üyelerinin cezai sorumluluğu esası kabul edilmiş ve maddedeki görevleri yerine getirmeyen üyeler hakkında fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunacağı ifade edilmiştir.

Diğer taraftan 18 nci maddeye eklenen üçüncü bir fıkra ile de, Hükümet Komiserince toplantı veya gösteri yürüyüşünün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, geçitli yollarla mâni olanlar hakkında fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunacağı kabul edilmiştir.

Madde 8. — 171 sayılı Kanunda ceza hükümlerini ihtiva eden maddelerdeki hapis ve para cezalarının daha müessir olmasını sağlamak maksadıyla yeniden düzenlenmiştir.

Madde 9 ve 10. — Yürürlük ve yürütme hükümlerini göstermektedir.

Keyfiyet Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Bursa	Samsun	Kırşehir	Ankara
<i>S. Kayalar</i>	<i>R. Rendeci</i>	<i>H. Özmen</i>	<i>T. Kapanlı</i>
Zonguldak	Bursa	Hakkâri	Tabii Üye
Tümüne muhalifim	<i>C. Ortaç</i>	<i>N. Seyhan</i>	Muhalifim
<i>M. A. Pestilci</i>			<i>S. O'Kan</i>
	Tekirdağ	Cumhurbaşkanınca S. Ü.	
	<i>C. Tarlan</i>	<i>T. Sökmen</i>	

25 . 1 . 1973

Saat : 15,30

Karşı oy yazısı :

1. 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasını öngören tasarı, Anayasamızın 28 nci maddesinin özüne hukukî açıdan aykırı düşmektedir.

2. Anayasamızın 28 nci maddesinin ikinci fıkrası, «Bu hak, ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlanabilir» hükmünü ifade ettiği için toplantı ve gösteri yürüyüşleri hürriyeti, Anayasamızın koyduğu prensipler gözönüne alınmak suretiyle 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Kanunla tespit ve düzenlenmişti.

3. Değişiklik getiren bu tasarıyı 20 . 8 . 1971 tarihinde hazırlayarak Millet Meclisi Başkanlığına sunan Hükümetin ileri sürdüğü gerekçenin 3 ncu fıkrasında mevzu bahis kanunun 8 yılı aşkın bir uygulama devresinde müspet tesirler icra ettiği de açıkça belirtilmiştir. Tatbikatın verdiği bu müspet kanaate sahip Hükümetin 171 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasını istemesi ve şimdiki Hükümetin de bu görüşü takabbül etmesini demokrasimizin ilerisi için uygun bulmadığım gibi, getirilen değişikliklerin Anayasamızın temel haklar ilkesinin özüne de tamamen aykırı bulmaktayım.

C. Senatosu Tabii Üyesi
Szcai O'Kan

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ MADDELER

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7. — Toplantının yapılmasından en az 4 gün önce toplantının yapılacağı yerin en büyük Mülkiye Amirliğine çalışma saatleri içinde medeni haklarını kullanma yetkisini haiz olan tertip heyetinden en az üç kişi tarafından imzalı bir beyanname verilir.

Bu beyannameyi imza edenlerden en az üç kişinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhı bulunması şarttır.

Bu beyannameye :

- a) Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat,
- b) Toplantının yapılmasındaki maksat,
- c) Bu toplantıyı hazırlayan tertip heyeti üyelerinin hüviyetleri ile ikametgâhları gösterilir.

Tertip heyetince verilecek beyannameye, bu heyet içinden veya dışından; medeni hakları kullanma yetkisini haiz olan ve ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanun» hükümlerine muhalefetten kesin hüküm giymemiş kişilerden teşkil edilen, en az üç kişilik İdare Heyeti üyelerinin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belge de eklenir.

Bu beyanname karşılığında ilmühaber verilmesi mecburidir.

Bu beyanname en büyük Mülkiye Amirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında ilmühaber verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde Noter bulunan yerlerde Noter vasıtasıyla ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberlerde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname müteber sayılır. Sonra beyanname vereenlere keyfiyet hemen yazı ile bildirilir.

MADDE 2. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 8 nci maddesinin başlığı ile madde metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İdare Heyetinin görevleri ve sorumluluğu

Madde 8. — İdare Heyeti toplantının sükûn ve düzenini, beyannameye yazılı maksat dışına çıkılmamasını sağlar ve bunun için gerekli tedbirle i alır ve icabında zabitanın yardımını isteyerek bunu sağlar. Sağlayamadığı takdirde toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden ister.

İdare Heyeti üyelerinden en az birinin, toplantının yapıldığı yerde ikametgâh sahibi olması şarttır.

İdare Heyetinin sorumluluğu toplantı sona erinceye kadar devam eder.

İdare Heyeti üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır.

MADDE 3. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 9. — Mahallin en büyük mülkiye amiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sınıftan sayılanlar ve adliye memurları ile jandarma dahil askeri şahıslar ve emniyet mensupları dışından bir memuru Hükümet Komiseri tayin eder. Hükümet Komiseri toplantı yerinde kendi seçeceği bir mahalde bulunur.

Hükümet komiseri toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makinaları gibi araçlarla tespit ettirebilir.

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 7. — Toplantının yapılmasından en az 4 gün önce toplantının yapılacağı yerin en büyük Mülkiye Âmirliğine çalışma saatleri içinde medenî haklarını kullanma yetkisini haiz olan tertip heyetinden en az üç kişi tarafından imzalı bir beyanname verilir.

Bu beyannameyi imza edenlerden en az üç kişinin toplantının yapılacağı yerde ikametgâhı bulunması şarttır.

Bu beyanname :

- a) Toplantının yapılacağı yer, gün ve saat,
- b) Toplantının yapılmasındaki maksat,
- c) Bu toplantıyı hazırlayan tertip heyeti üyelerinin hüviyetleri ile ikametgâhları gösterilir.

Tertip Heyetince verilecek beyannameye, bu heyet içinden veya dışından; medenî hakları kullanma yetkisini haiz olan ve ağır hapis cezası ile veya yüz kızartıcı bir suçtan veya «Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanun» hükümlerine muhalefetten kesin hüküm giymemiş kişilerden teşkil edilen, en az üç kişilik İdare Heyeti üyelerinin açık kimlik ve imzalarını taşıyan belge de eklenir.

Bu beyanname karşılığında ilmühaber verilmesi mecburidir.

Bu beyanname en büyük Mülkiye Âmirliği tarafından kabul edilmez veya karşılığında ilmühaber verilmez ise keyfiyet bir tutanakla tespit edilir. Bu halde Noter bulunan yerlerde Noter vasıtasıyla ihbar yapılır; ihbar saati, beyanname verilme saatidir. Noter bulunmayan yerlerde tutanak yeter sayılır.

İlmühaberlerde veya tutanakta beyannamenin verildiği gün ve saat gösterilir.

Aynı yerde, aynı gün ve saatte toplantı yapmak üzere ayrı ayrı tertip heyetleri tarafından beyanname verilmiş ise, ilk verilen beyanname muteber sayılır. Sonra beyanname verenlere keyfiyet hemen yazı ile bildirilir.

MADDE 2. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 8 nci maddesinin başlığı ile madde metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İdare heyetinin görevleri ve sorumluluğu,

Madde 8. — İdare heyeti, toplantının sükûn ve düzenini, beyanname yazılı maksat dışına çıkılmamasını sağlar ve bunun için gerekli tedbirleri alır ve icabında zabitanın yardımını isteyerek bunu sağlar. Sağlayamadığı takdirde toplantının dağıtılmasını Hükümet Komiserinden ister.

İdare heyeti üyelerinden en az birinin, toplantının yapıldığı yerde ikametgâh sahibi olması şarttır.

İdare heyetinin sorumluluğu toplantı sona erinceye kadar devam eder.

İdare heyeti üyelerinden en az üçü toplantı yerinde bulunmadıkça toplantı yapılması yasaktır.

MADDE 3. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 9. — Mahallin en büyük mülkiyet âmiri, toplantıda hazır bulunmak üzere hâkim sırfından sayılanlar ve adliye memurları ile jandarma dâhil askerî şahıslar ve emniyet mensupları dışından bir memuru Hükümet komiseri tâyin eder. Hükümet komiseri toplantı yerinde kendi sececeği bir mahalde bulunur.

Hükümet komiseri toplantının safahatını teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makinaleri gibi araçlarla tespit ettirebilir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği maddeler)

Hükümet komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyla, hâdiselerin toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükûn ve düzeni bozacak fiille veya sözle saldırgan bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

MADDE 4. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanununun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 10. — Toplantı için tertip heyetince beyanname verilmesini müteakip toplantının yapılmasının kamu düzenini bozucu nitelikte sonuçlar doğuracağıın anlaşılması halinde, ilgili valiliğin gerekçeli teklifi üzerine, İçişleri Bakanlığınca toplantının 30 güne kadar ertelenmesine karar verilebilir. Bu karar toplantının yapılacağı saatten en az on iki saat önce tertip heyetine yazılı olarak bildirilir. Ertelene kararı 30 günden daha az bir süre için verilmişse, bu süre aynı usule uyularak 30 güne kadar uzatılabilir.

Ertelenmesine karar verilen toplantı erteleme süresini kovalayan ilk gün yapılır.

Toplantı, toplantının yapılacağı saatten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından da, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyla, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

MADDE 5. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 11. — Şehir ve kasaba dahilindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşler 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde, ayrıca, 4 nci madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uyulmak şartıyla, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takibolunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır.

Mahallin en büyük mülkiye âmiri lüzum ve zaruret gördüğü takdirde, 4 nci madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uymak şartıyla, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikameti tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ eder.

Şehir ve kasabalar dışındaki genel yollarda yapılacak yürüyüşler de 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde ayrıca, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ve takibolunacak yol ve dağılma yerinin gösterilmesi şarttır. Yürüyüş yapılacak yol birden fazla il hududuna dâhil bulunuyorsa, bu beyanname yürüyüşün başlayacağı ilin valiliğine verilir. Beyannameyi alan valilik, yürüyüş yapılacak yolların geçtiği illerin valileri ile temas ederek, yürüyüş yolunu, istikametini, dağılma yerini ve yolun ne kadar kısmının yürüyüşe tahsis edildiğini tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak tertip heyetine tebliğ eder.

Tertip heyeti, idare heyeti ve Hükümet komiseri hakkındaki 8 ve 9 ncu maddeler hükümleri yürüyüşlere de uygulanır.

MADDE 6. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanununun 13 nci maddesinin (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

ç) 4, 7 ve 11 nci maddeler gereğince belirtilen yerler dışında;

MADDE 7. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanununun 13 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

7 nci madde gereğince verilecek beyannameler, idare heyeti üyesi olarak gösterilenlerin, bu maddede belli edilen nitelikleri, haiz olmadığının, toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından sonra tespit edilmesi halinde, tertip heyeti üyeleri üç aya kadar hapis ve beş yüz liradan bin beş yüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

8 nci maddede yazılı görevleri yerine getirmeyen idare heyeti üyeleri hakkında, filleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükmolünür.

(Geçici Komisyonun kabul ettiği metin)

Hükümet komiseri, 8 nci maddede yazılı tedbirlerin kifayet etmemesi dolayısıyla, hâdiselerin toplantının devamını imkânsız kılacak ve genel sükûn ve düzeni bozacak fiille veya sözle saldırgan bir şekil alması halinde toplantıyı dağıtmaya yetkilidir.

MADDE 4. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 10 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 10. — Toplantı için tertip heyetince beyanname verilmesini müteakip toplantının yapılmasının kamu düzenini bozucu nitelikte sonuçlar doğuracağını anlaşılması halinde, ilgili valiliğin gerekçeli teklifi üzerine, İçişleri Bakanlığınca toplantının 30 güne kadar ertelenmesine karar verilebilir. Bu karar toplantının yapılacağı saatten en az oniki saat önce tertip heyetine yazılı olarak bildirilir. Ertelene kararı 30 günden daha az bir süre için verilmişse, bu süre aynı usule uyularak 30 güne kadar uzatılabilir.

Ertelenmesine karar verilen toplantı ertelene süresini kovalayan ilk gün yapılır.

Toplantı, toplantının yapılacağı saatten evvel tertip heyetinin çoğunluğu tarafından da, beyannamenin verildiği makama yazı ile bildirilmek şartıyla, bir defaya mahsus olmak ve 48 saati geçmemek üzere geri bırakılabilir.

MADDE 5. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 11. — Şehir ve kasaba dâhilindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşler 4, 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe ait beyannamelerde, ayrıca, 4 ncu madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uyulmak şartıyla, yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile takibolunacak yol ve dağılma yeri gösterilmek şarttır.

Mahallin en büyük mülkiye âmiri lüzum ve zaruret gördüğü takdirde, 4 ncu madde gereğince ilân olunan yollar ve istikametlere uymak şartıyla, yürüyüşlerin yapılacağı yollar ile istikameti tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak ilgililere tebliğ eder.

Şehir ve kasabalar dışındaki genel yollarda yapılacak yürüyüşler de 7 ve 10 ncu maddeler hükümlerine tabidir. Yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ve takibolunacak yol ve dağılma yerinin gösterilmesi şarttır. Yürüyüş yapılacak yol birden fazla il hududuna dâhil bulunuyorsa, bu beyanname yürüyüşün başlayacağı ilin valiliğine verilir. Beyannameyi alan valilik, yürüyüş yapılacak yolların geçtiği illerin valileri ile temas ederek, yürüyüş yolunu, istikametini, dağılma yerini ve yolun ne kadar kısmının yürüyüşe tahsis edildiğini tespit ve keyfiyeti gerekçeli ve yazılı olarak tertip heyetine tebliğ eder.

Tertip heyeti, idare heyeti ve Hükümet komiseri hakkındaki 8 ve 9 ncu maddeler hükümleri yürüyüşlere de uygundur.

MADDE 6. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 13 ncu maddesinin (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«e) 4, 7 ve 11 nci maddeler gereğince belirtilen yerler dışında;»

MADDE 7. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanunun 13 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

7 nci madde gereğince verilecek beyannameye idare heyeti üyesi olarak gösterilenlerin, bu maddede belli edilen nitelikleri haiz olmadıkları, toplantı veya gösteri yürüyüşünün yapılmasından sonra tespit edilmesi halinde, tertip heyeti üyeleri üç aya kadar hapis ve beş yüz liradan bin beş yüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

8 nci maddede yazılı görevleri yerine getirmeyen idare heyeti üyeleri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezası hükümleridir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği maddeler)

Hükümet komiserince toplantı veya yürüyüşün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, bu görevini yaptıkları esnada cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müesir kuvvet sarf etmek suretiyle mani olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 8. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti Hakkındaki Kanunun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 nci maddelerde yazılı asgari hapis cezaları: 18 nci maddenin birinci fıkrasındaki altı ay sekiz aya, 19 ncu maddedeki üç ay dört aya, 20 nci maddedeki altı ay sekiz aya, 21 nci maddenin birinci fıkrasındaki bir aya kadar olan ceza, bir aydan altı aya, 2 nci fıkrasındaki altı ay sekiz aya, üçüncü fıkrasındaki bir yıl, bir yıl dört aya, 22 nci maddenin birinci fıkrasındaki altı ay sekiz aya, ikinci fıkrasındaki bir yıl, bir yıl dört aya, 23 nci maddenin (a) bendindeki altı ay sekiz aya, (b) bendindeki bir yıl, bir yıl dört aya, (c) bendindeki üç yıl, dört yıla ve 24 ncu maddedeki altı ay, sekiz aya, bir yıl, bir yıl dört aya, çıkarılmak suretiyle değiştirilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Geçici Komisyonun Kabul ettiği metin)

Hükümet komiserince toplantı veya yürüyüşün safahatının teknik araç ve gereçlerle tespiti için görevlendirilenlere, bu görevini yaptıkları esnada cebir ve şiddet veya tehdit veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf etmek suretiyle mâni olanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 8. — 10 Şubat 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkındaki Kanununun 18, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24 ncü maddelerde yazılı asgarî hapis cezaları : 18 nci maddenin birinci fıkrasındaki altı ay, sekiz aya, 19 ncu maddedeki üç ay, dört aya, 20 nci maddedeki altı ay, sekiz aya, 21 nci maddenin birinci fıkrasındaki bir aya kadar olan ceza, bir aydan altı aya, 2 nci fıkrasındaki altı ay, sekiz aya, 3 ncü fıkrasındaki bir yıl, bir yıl dört aya, 22 nci maddenin birinci fıkrasındaki altı ay, sekiz aya, ikinci fıkrasındaki bir yıl, bir yıl dört aya, 23 ncü maddenin (a) bendindeki altı ay, sekiz aya (b) bendindeki bir yıl, bir yıl dört aya, (c) bendindeki üç yıl, dört yıla ve 24 ncü maddedeki altı ay, sekiz aya, bir yıl, bir yıl dört aya, çıkarılmak suretiyle değiştirilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

